

HUMAN RIGHTS WATCH

350 Fifth Avenue, 34th Floor
New York, NY 10118-3299
Tel: 212-290-4700
Fax: 212-736-1300

HUMAN
RIGHTS
WATCH

www.hrw.org

MIDDLE EAST AND NORTH AFRICA DIVISION

Sarah Leah Whitson, Executive Director
Eric Goldstein, Deputy Director
Nadim Houry, Deputy Director
Joe Stork, Deputy Director
Tamara Alrifai, Advocacy and Communications
Director

۲ دی ۱۳۹۲

ADVISORY COMMITTEE

Hassan Elmasry, Co-Chair
Kathleen Peratis, Co-Chair
Asli Bali, Officer
Prince Moulay Hicham, Officer
Bruce Rabb, Officer
Gary G. Sick, Officer
Gamal M. Abouali
Salah Al Hejailan
Wajeha Al-Huwalder
Abdul-Ghani Al-Iryani
Abdul Malik Al-Jaber
Ghanim Al-Najjar
Lisa Anderson
Shaul Bakhash
M. Cherif Bassiouni
David Bernstein
Nathan Brown
Paul Chevigny
Ahmad Deek
Hanaa Edwar
Bahey El Din Hassan
Mansour Farhang
Loubna Freth Georges
Aeyal Gross
Asos Hardi
Shawan Jabarin
Robert James
Marina Pinto Kaufman
Youssef Khlaf
Azza Kamel Maghur
Robert Malley
Ahmed Mansoor
Stephen P. Marks
Rolando Matalon
Habib Nassar
Abdelaziz Nouaydi
Nabeel Rajab
Vicki Riskin
Graham Robeson
Charles Shamas
Sid Sheinberg
Sussan Tahmasebi
Mustapha Tlili
Ferraz Zalt

Human Rights Watch

Kenneth Roth, Executive Director
Michele Alexander, Deputy Executive
Director, Development and Global
Initiatives
Carroll Bogert, Deputy Executive Director,
External Relations
Jan Egeland, Europe Director and Deputy
Executive Director
Iain Levine, Deputy Executive Director,
Program
Chuck Lustig, Deputy Executive Director,
Operations
Walid Ayoub, Information Technology
Director
Emma Daly, Communications Director
Barbara Guglielmo, Finance and
Administration Director
Peggy Hicks, Global Advocacy Director

حضور محترم جناب آقای دکتر حسن روحانی،
ریاست جمهوری اسلامی ایران

جناب آقای دکتر روحانی،

در راستای وعده‌هایی که شما، هم در طول مبارزات انتخاباتی‌تان و هم پس از آن، نسبت به طرح نگرانی‌های عمیق ملت ایران در مورد حقوق بشر داده بودید دولت شما پیش‌نویس [منشور حقوق شهروندی](#) را در ۵ آذر ۱۳۹۲ منتشر نمود. بر طبق اطلاعیه‌ای که به همراه پیش‌نویس این منشور انتشار یافت دولت شما به مدت یک ماه به عموم مردم مهلت داده است تا تفاسیر و نقطه نظرات خود را در باره این منشور ابراز کنند. سازمان‌های «دیدهبان حقوق بشر» و «کمپین بین‌المللی حقوق بشر در ایران» (که از این پس «کمپین» نامیده خواهد شد) با ارسال این نامه به حضور محترم جنابعالی در طی مدت زمانی که برای ابراز نظرات مقرر شده، دیدگاه‌ها و نگرانی‌های خود را در باره این پیش‌نویس بیان می‌نماییم.

ما تلاش‌های دولت شما در تشخیص مسئله حقوق بشر به عنوان یک اولویت در طی صد روز نخست آغاز به کارتان، و نیز در به جریان درآوردن یک گفت‌وگو عمومی در باره اصلاحاتی که باید انجام پذیرد را تحسین می‌نماییم. اما با وجود این ما در مورد مراحل مشورت و تهیه این پیش‌نویس، محتوای منشور فوق، و نحوه اجرای آن نگرانی‌های عمیقی داریم.

در آغاز باید این نکته را خاطر نشان ساخت که اصولاً معلوم نیست چرا ایران باید دست به تهیه چنین منشوری بزند، زیرا این کشور از امضاءکنندگان سه معاهده اصلی حقوق بشر بین‌المللی است. کنوانسیون بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی، کنوانسیون بین‌المللی حقوق اقتصادی و اجتماعی، و کنوانسیون حقوق کودک. این معاهدات ایران را ملزم می‌سازد که معیارها و ضوابط بین‌المللی را در قوانین داخلی خود بگنجاند. ماده ۱.۳ پیش‌نویس به این معیارها به عنوان یک مرجع و مأخذ دارای صلاحیت برای پیش‌نویس این منشور اشاره‌ای نمی‌کند.

حکومت ایران علاوه بر بی توجهی نسبت به تعهداتی که در این پیمان‌های بین‌المللی سپرده است، آگاهانه نسبت به قوانین خود، از جمله مفاد قانون اساسی که حافظ حقوق بنیادین

انسان‌ها می‌باشد، نیز بی توجه بوده است. در طی چند دهه گذشته، سازمان دیده‌بان حقوق بشر، کمپین، و دیگر گروه‌های بین‌المللی و داخلی حقوق بشر بسیاری از این موارد نقض حقوق را مستند نموده‌اند.

دولت‌های پیشین ایران نیز در طول سال‌ها تلاش‌هایی مشابه پیش‌نویس منشور فعلی را به کار بسته‌اند. تلاش‌هایی که امیدهای زیادی برانگیخت اما در به ثمر رساندن اصلاحات حقوقی پابرجا ناموفق ماند. قانون حقوق شهروندی سال ۱۳۸۳ که توسط آیت الله هاشمی شاهرودی، رئیس وقت قوه قضائیه صادر گردید و به وسیله مجلس دوره ششم به تصویب رسید، فقط یک نمونه از این تلاش‌ها می‌باشد. این قانون به ویژه حقوق افرادی که به علت انتساب نقض قوانین کیفری ایران بازداشت گردیده‌اند را برشمرد. در بسیاری از موارد، این مصوبه‌ها صرفاً مقرراتی که قبلاً در قانون اساسی و آئین دادرسی کیفری ایران تدوین شده بودند را مجدداً تکرار کرده و در موارد دیگر رفتاری که در طی دستگیری و دوران حبس پیش از محاکمه ممنوع می‌باشد را به طور مشروح و دقیق توصیف می‌نمود.

متأسفانه تصویب قانون سال ۱۳۸۳ در محافظت و یا پیشبرد حقوق متعلق به تشریفات قانونی افرادی که از آن زمان به بعد دستگیر، محبوس، بازجویی، و محاکمه شده‌اند و حتی توسط دادگاه‌های عادی و انقلاب ایران به اعدام محکوم گردیده‌اند، تأثیر چندانی نداشته است. واضح است که تا زمانی که قوانین داخلی کشور نتوانند تمام حقوقی که بر حسب تعهدات قانونی بین‌المللی ایران تضمین شده‌اند را منعکس نمایند، و تا زمانی که دولت آماده و مایل به عملی ساختن این تعهدات نباشد، اصلاح جدی و هدفمند حقوق در ایران نمی‌تواند تحقق پذیرد. این تمایل نیازمند شواهدی است که اثبات نماید نهادها و قدرت‌هایی که مآورای نظارت بلافصل قوه مجریه می‌باشند، از قبیل نیروهای اطلاعاتی و امنیتی ایران و قوه قضائیه - که مرتباً و با برخورداری از مصونیت حقوق بشر را نقض می‌کنند - هم تابع و پیرو تعهدات حقوقی بین‌المللی ایران می‌باشند.

فصل سوم قانون اساسی ایران که «حقوق ملت» را مطرح می‌سازد شامل مقررات و تضمین‌های بسیاری است که نیروهای اطلاعاتی و امنیتی ایران و قوه قضائیه آن مرتباً آنها را نقض می‌نمایند. هر برنامه‌ای برای رسیدگی به نقض حقوق در ایران باید شامل تلاش برای احترام به محافظت‌های حقوقی موجود که در قوانین فعلی، از جمله قانون اساسی ایران تدوین شده‌اند، باشد. ما خاطر نشان می‌کنیم که در ارتباط با تعدادی از حقوق و محافظت‌ها، قانون اساسی ایران نسبت به پیش‌نویس این منشور کنونی از بیان مطلوب‌تری برخوردار است.

در عین حال، توجه به این مسئله حائز اهمیت است که در قوانین داخلی ایران، از جمله در قانون اساسی، قانون مدنی، و قانون مجازات اسلامی، نواقص جدی وجود دارد. در روز ۱۰ مرداد ۱۳۹۲، یعنی چند روز پیش از برگزاری مراسم سوگند رسمی شما به عنوان هفتمین رئیس جمهوری اسلامی ایران، سازمان دیده‌بان حقوق بشر طی صدور یک نامه سرگشاده، نه زمینه دارای اولویت در انجام اصلاحات حقوق بشر را مطرح نمود. سازمان دیده‌بان حقوق بشر این نامه را در پاسخ به مبارزات انتخاباتی شما صادر نمود که در آن وعده‌های بسیاری به ملت ایران دادید. وعده‌هایی که در پیروزی شما مؤثر بود. کمپین نیز همچنین از دولت شما درخواست کرد نسبت به وعده‌هایی که در مبارزات انتخاباتی خود برای بهبود بخشیدن به وضعیت رقت بار حقوق بشر ایران داده اید اقدام کنید.

در این زمینه ما مصرانه از حضورتان درخواست می‌کنیم در ارتباط با پیش‌نویسی که دولت شما برای تفسیر و مرور در ۵ آذر صادر کرده است طرح موضوعات مهم ذیل را در نظر بگیرید:

ابهام‌های موجود در ارتباط با اهمیت حقوقی این منشور:

ماده ۱.۱ پیش‌نویس منشور اظهار می‌دارد که مفاد آن «هیچ گونه تأثیری بر دیگر حقوق اتباع ایرانی و حقوق اتباع سایر کشورها که در سایر قوانین و مقررات و یا کنوانسیون‌های بین‌المللی مقرر گردیده، ندارد». ماده ۱.۶ تصریح می‌کند که منشور فوق انعکاس «برنامه و خط مشی» دولت است و هدف آن «ایجاد حقوق و تکالیف جدید و یا توسعه و تضییق آنها نمی‌باشد» بلکه صرفاً «بیان مجموعه‌ای از مهم ترین حقوق شهروندی است». ماده ۱۱.۲ این مطلب را روشن می‌سازد که مفاد این منشور باید با سایر قوانین و مقررات هماهنگ باشد به نحوی که «هیچیک از حقوق شهروندی شناسایی و احصاء شده دیگر را محدود نسازد».

علیرغم این واقعیت که فصل سوم این سند اقداماتی را در جهت حصول اطمینان از اجرای مفاد منشور فراهم می‌نماید، لحن حاکی از عدم مسئولیت‌پذیری در این متن اهمیت قانونی پیش‌نویس منشور را مورد شک و تردید قرار می‌دهد. معلوم نیست چگونه عدم تطابق میان پیش‌نویس منشور و قوانین موجود، از جمله قانون اساسی ایران، حل و فصل خواهد شد. (جالب توجه است که ماده ۱.۶ اذعان می‌کند منشور فوق ممکن است شامل حقوقی بشود که در حال حاضر در قوانین وجود ندارند و اظهار می‌دارد دولت «تلاشی جدی و فراگیر» برای تحقق اصلاحات قانونی لازم به منظور حفظ این حقوق تعریف نشده انجام خواهد داد. اما با توجه به موارد اعتراضی که قبلاً توضیح داده شد به نظر می‌رسد این ماده صرفاً یک آرمان‌طلبی برای بهبود بخشیدن حقوقی است که در قوانین موجود مورد حمایت قرار گرفته‌اند.)

حق حیات:

در طی چندین سال گذشته ایران، پس از چین، دومین کشور دنیا از نظر انجام بیشترین تعداد اعدام‌ها بوده است. در سال ۲۰۱۲، ایران بیش از [۵۰۰ زندانی](#) را یا در زندان‌ها و یا در ملاء عام به دار آویخت. از زمان پیروزی شما در انتخابات ۲۵ خرداد تاکنون، منابع رسمی و غیر رسمی حد اقل [۳۹۰ فقره](#) اعدام را گزارش نموده‌اند. اکثریت قریب به اتفاق اعدام‌ها در ایران برای [تخلفات مربوط به مواد مخدر](#) و یا تخلفات دیگری می‌باشد که بر طبق معیارهای بین‌المللی شامل اعدام نمی‌شوند. در موارد دیگری هم که دادگاه‌ها برای تخلفات جدی از قبیل قتل مجازات اعدام صادر نموده‌اند سازمان دیده‌بان حقوق بشر و کمپین [موارد جدی نقض روند حقوقی لازم](#) را مستند ساخته‌اند که اعتبار محکومیت مربوطه را خدشه دار می‌سازد. علاوه بر آن، قوانین ایران هنوز هم اعدام [مجرمین کودک](#)، که بر طبق حقوق بین‌الملل افرادی محسوب می‌شوند که در زمان ارتکاب تخلف منسوب کمتر از ۱۸ سال سن داشته‌اند، را [مجاز می‌شمارد](#).

ماده ۳.۱ پیش‌نویس منشور تصریح می‌نماید که «شهروندان از حق حیات برخوردارند» اما سپس اجازه می‌دهد که دولت تمامی آن حق را بر پایه «حکم دادگاه‌های صالحی که بر مبنای موازین قانونی تشکیل ... شده باشد» از بین ببرد. این ماده همچنین در صورتی که معیارهای لازم در دادرسی شخص، از جمله حق برخورداری از یک محاکمه عادلانه، نادیده گرفته شود دولت را از نقض حق حیات آن شخص ممنوع می‌سازد. با توجه به روال اعدام‌ها برای جرائمی که مشمول مجازات اعدام نمی‌گردند و نیز صدور مجازات‌های اعدام به دنبال محاکمه‌هایی که دارای نواقص شدید هستند، ما جداً از دولت شما می‌خواهیم که بر انجام اصلاحات حقوقی که به ویژه دادگاه‌ها را از صدور مجازات اعدام، علیرغم تعهدات حقوقی بین‌المللی ایران منع می‌نماید، پافشاری کند. ما همچنین مصرانه از حضورتان درخواست می‌کنیم که برای ایجاد یک استمهال قانونی در باره به کار گرفتن مجازات اعدام در ایران اصرار ورزید و در به راه‌انداختن یک گفتمان عمومی در باره حق حیات پیشگام شوید.

بهره‌مندی از حقوق بنیادین:

در حال حاضر افراد بسیاری، صرفاً به دلیل به کار گرفتن حقوق اولیه خود از جمله آزادی بیان و انجمن و تجمع مسالمت آمیز، در زندان‌های ایران محبوس هستند. حکومت بسیاری از این زندانیان سیاسی را تحت پیگرد قرار داده و دادگاه‌ها هم آنها را بر پایه جرائم «امنیت ملی» که مبهم و بیش از حد کلی هستند محاکمه نموده‌اند. سازمان دیده‌بان حقوق بشر و کمپین قبلاً از شما درخواست کردند که بر آزادی فوری و بلاشرط این زندانیان سیاسی، از جمله فعالان [سیاسی و مدنی](#)، [روزنامه نگاران](#)، [وکلا](#)، و [مدافعان حقوق بشر](#)، پافشاری نمایید.

لحن به کار گرفته شده در پیش‌نویس این منشور به ویژه نگران کننده است زیرا عبارات آن که تا حد زیادی با قوانین فعلی ایران همخوانی دارند، به کار گرفتن حقوق بنیادین بشر را محدود می‌کنند و آن را تحت کنترل در می‌آورند. چندین مورد شرایط مبهم و باز و یا موارد رفع مسئولیت از خود در پیش‌نویس منشور وجود دارد که حقوق افراد را «در چارچوب قانون» و با «توجه به تعالیم دین مبین اسلام» و یا به شرحی که در قانون اساسی آمده محدود می‌سازد.

نمونه‌های بارز محدود سازی حقوق بنیادین در پیش‌نویس منشور شامل موارد ذیل می‌باشد:

حق آزادی بیان، مطبوعات، و اطلاعات: در دسامبر ۲۰۱۳ [حد اقل ۳۵ روزنامه نگار و وبلاگ نویس](#) در ایران به دلیل نقض قوانین مبهم و بیش از حد کلی امنیت ملی در حبس بسر می‌برند. عوامل امنیتی و اطلاعاتی شدیداً [انتشارات و مطبوعات](#) را سانسور می‌کنند، و یک سلسله موارد سانسور را به اجرا می‌گذارند که ایرانیان نمی‌توانند بدون آنکه در معرض دستگیری و حبس‌های طولی مدت قرار گیرند، کنترل‌های مزبور را نادیده بگیرند. این محدودیت‌ها به تلوزیون و اینترنت هم بسط داده شده است و مسئولین امور مرتباً سایت‌های اینترنتی را مسدود یا فیلتر می‌کنند، [بر روی امواج ماهواره‌ها پازیت می‌فرستند](#) و سرعت اینترنت را کاهش می‌دهند تا بدین ترتیب ایرانیان را از آزادی انتشارات و [دستیابی به اطلاعات](#) محروم سازند.

مواد ۳۱۱، ۳۱۵ و ۳۱۶ منشور به ظاهر محافظت از آزادی اندیشه/بیان، دسترسی به اطلاعات و مطبوعات را به ترتیب بیان می‌کند. اما با وجود این کلیه این آزادی‌ها با بیان عباراتی شرطی، از قبیل «در چارچوب قانون» و «در صورتی که مخل به مبانی اسلام نباشد»، محدود می‌شوند. همانگونه که پیشتر گفته شد، این محدودیت‌های مبهم و کلی می‌توانند ارزش و مفهوم این محافظت‌ها را به خطر اندازند و به مسئولین اجازه دهند خودسرانه افراد را از حقوق اساسی خود محروم نمایند.

حق آزادی تجمع: ماده ۲۷ قانون اساسی ایران تصریح می‌کند که تشکیل اجتماعات و راه پیمایی‌ها «آزاد است» به شرط آنکه راه پیمایان سلاح حمل نکنند و این راه پیمایی‌ها «مخل به مبانی اسلام نباشد». علیرغم این، مقامات هزاران تن از تظاهر کنندگان مسالمت آمیز را پس از اعتراضاتی که به دنبال انتخابات جنجال برانگیز ریاست جمهوری در سال ۱۳۸۸ واقع شد، [به طور خودسرانه](#) دستگیر کردند. مسئولین نهایتاً تعداد زیادی را آزاد نمودند، اما تعداد دیگری را با برگزاری محاکمات غیر عادلانه تحت پیگرد قرار دادند. در پیش‌نویس این منشور هیچ ذکری از حق برگزاری تجمعات مسالمت آمیز به میان نیامده است.

حق آزادی انجمن: در طی هشت سال گذشته مقامات ایران تعداد زیادی از [احزاب سیاسی منتقد](#)، سازمان‌های غیر دولتی، [اتحادیه‌های صنفی و کارگری مستقل](#)، و گروه‌های دانشجویی را تعطیل نموده‌اند. [کانون وکلای ایران](#)، [کانون مدافعان حقوق بشر](#) شیرین عبادی و انجمن روزنامه نگاران نمونه‌هایی از گروه‌هایی هستند که مقامات یا آنها را تعطیل نموده‌اند، غیر قانونی اعلام کرده اند و یا شدیداً تحت کنترل

قرار داده‌اند. بسیاری از اعضای این گروه‌ها در حال حاضر مجازات‌های سنگین حبس را سپری می‌کنند و یا از ادامه فعالیت‌های خود به عنوان اعضای از این سازمان‌ها محروم هستند.

ماده ۳.۵۲ پیش‌نویس منشور به طور کلی حق آزادی انجمن را در «احزاب، جمعیت‌ها، انجمن‌های سیاسی و صنفی و سازمان‌های مردم‌نهاد» تأیید می‌کند. این ماده مخصوصاً اظهار می‌دارد که «عضویت یا عدم عضویت [در این گروه‌ها] نباید موجب سلب یا محدودیت حقوق شهروندی گردد»، اما اضافه می‌کند که گروه‌های مذکور باید «قانونی» باشند. بار دیگر این محدودیت، با محروم کردن خودسرانه گروه‌هایی که مورد تأیید حکومت قرار نگرفته‌اند از «قانونی» محسوب شدند، و با اجازه دادن به مسئولین امور برای محروم کردن خودسرانه افراد از حق آزادی انجمن خود، ارزش و مفهوم این محافظت‌ها را به خطر می‌اندازد.

حقوق اقلیت‌های مذهبی:

بر اساس اصول ۱۲ و ۱۳ قانون اساسی ایران، تنها شیعه اثنی عشری، اسلام سنی، زرتشتی، یهودیت و مسیحیت، مذاهب رسمی و تحت حمایت قانون هستند. پیروان این مذاهب در محدوده قانون «در انجام مراسم مذهبی، طبق فقه خودشان و در تعلیم و تربیت دینی و احوال شخصیه» آزادند. این امر [بهائیان](#) را، که بزرگترین اقلیت غیر مسلمان در ایران می‌باشند، از حمایت‌های قانونی محروم می‌نماید. همچنین اعضای اقلیت‌های مذهبی هستند، که چه به طور قانونی و چه به طور غیر رسمی، در امور استخدام و امکان بهره‌مند شدن از حق خود برای مشارکت‌های سیاسی و نیز در حقوق اجتماعی و فرهنگی خود مورد تبعیض قرار می‌گیرند. این تبعیض‌ها به ویژه در مورد اعضای جوامع مسیحیان [پروتستان/نوکیشان انجیلی](#) و گروه‌های صوفی، مانند فرقه [نعمت‌اللهی گنابادی](#) که مقامات آنها را به طور سیستماتیک هدف قرار داده و از حق اجرای مناسک دینی خود محروم می‌نمایند، شدید است. جمعیت قابل توجه [اهل تسنن](#) در ایران نیز با محدودیت‌های غیر ضروری، از جمله ممنوعیت از حق خود برای برگزاری آزادانه مراسم عبادی، مواجه هستند.

علیرغم همه این نواقص اساسی در ساختار حقوق موجود در ایران، ماده ۱ پیش‌نویس منشور که می‌گوید «کلیه اتباع ایران صرف نظر از جنسیت، قومیت، ثروت، طبقه اجتماعی، نژاد و یا امثال آن» می‌توانند از «حقوق شهروندی و تضمینات پیش بینی شده در قوانین و مقررات» برخوردار باشند، به وضوح «دین» و «مذهب» را به عنوان یکی از طبقات حمایت شده حذف می‌نماید. ماده ۳.۱۱۷ منشور «برگزاری و حضور در مراسم مذهبی» را به ادیانی محدود می‌سازد که «در قانون اساسی به رسمیت شناخته شده‌اند». چندین مقررات دیگر در پیش‌نویس این منشور ظاهراً به احترام گذاشتن به چند گونگی مذاهب و عدم تبعیض اشاره می‌کند، اما مشخص نیست آیا عبارت «مذهب» که مورد استفاده قرار گرفته است به دین‌های مختلف اشاره می‌کند و یا مقصود فرقه‌های گوناگون اسلام است.

حقوق زنان:

زنان ایران در موضوعات احوال شخصیه در ارتباط با شهادت در دادگاه، ازدواج، طلاق، ارث و حضانت فرزند با [تبعیض](#) مواجه هستند. زنان صرف نظر از سن‌شان برای ازدواج، به تأیید ولی مذکر خود نیاز دارند و نمی‌توانند ملیت خود را به همسرشان که در خارج از کشور متولد شده است و یا به فرزندان [حاصل از این ازدواج] انتقال دهند. زنان نمی‌توانند بدون داشتن اجازه کتبی ولی مذکر خود، گذرنامه دریافت نمایند و یا به خارج از کشور سفر کنند. همچنین زنان ایرانی بیش از مردان ممکن است در سرکوب‌های مربوط به قوانین لباس پوشیدن گرفتار شوند.

ماده ۳.۹۹ دولت را ملزم می‌دارد به حقوق زنان تحت هر شرایطی و «با توجه به موازین قانونی» احترام بگذارد. ماده ۳.۱۰۷ می‌گوید زنان باید از هر گونه فرصتی برای بهره‌مند شدن از حق انتخاب «پوشش مناسب» بر طبق

«معیارهای اسلامی- ایرانی» برخوردار شوند و دولت موظف است تمهیدات لازم را جهت ترویج پوشش مناسب اتخاذ نماید.

ابهام در مورد حمایت از اتباع خارجی:

پیش‌نویس منشور مکرراً به حقوق «شهروندان» اشاره می‌نماید و ماده ۱ به وضوح بیان می‌کند که «اتباع ایران» می‌توانند از «حقوق و تضمینات شهروندی» بهره‌مند شوند بدون آنکه اتباع خارجی مقیم ایران، از جمله حد اقل سه میلیون پناهنده و مهاجر افغان و عراقی مجاز و غیر مجاز که در حال حاضر در ایران زندگی و کار می‌کنند را ذکر کند. آیا این بدان معناست که مواد ۱.۳، ۳.۲۱، ۳.۱۱ و ۳.۹۲ از حقوق افراد غیر تبعه، به ترتیب اعم از حق حیات، بیان، هویت قومی و عدم شکنجه پشتیبانی نمی‌کند؟

تعهدات حقوقی بین‌المللی ایران دولت را ملزم می‌دارد اطمینان حاصل نماید که اتباع خارجی هم از همان تضمین‌ها و حمایت‌های حقوق اساسی که اتباع و شهروندان ایران آنها برخوردار هستند برخوردار باشند. بسیاری از افراد غیر تبعه که در حال حاضر ساکن ایران هستند کماکان از نقض حقوق خود که به وسیله مقامات دولتی ارتکاب می‌یابد رنج می‌برند.

مجازات‌های غیر انسانی:

که در اوایل امسال به اجرا گذاشته شد بسیاری از مجازات‌هایی که واضحاً اصلاحیه قانون مجازات اسلامی تعهدات حقوقی بین‌المللی ایران در ارتباط با منع رفتارها یا مجازات‌های ظالمانه، غیر انسانی یا تحقیرآمیز، از قبیل سنگسار، آویختن از دار به طریق خفه کردن، قطع دست و پا، و شلاق زدن نقض می‌کند را ابقاء نموده است. پیش‌نویس این منشور هیچ تلاشی در جهت منع این شیوه‌های غیر انسانی انجام نمی‌دهد.

***

با توجه به نگرانی‌های ابراز شده، سازمان‌های ما معتقد هستند که با ارزش‌ترین مشارکت این پیش‌نویس منشور همانا توان آن برای آغاز یک گفتمان ملی در باره حقوق بشر در ایران می‌باشد که بسیار مورد نیاز است. بنابراین ما از دولت شما جداً تقاضا می‌کنیم دوره یک ماهه‌ای که برای مرور و اظهار نظر گذاشته شده را حد اقل به شش ماه تمدید نمایید و از فراگیر بودن، شفاف بودن و عادلانه بودن مراحل مشورت و ابراز نظرات اطمینان حاصل نمایید. مثلاً می‌توان این کار را با انجام امور ذیل عملی ساخت:

- روشن کردن این مطلب که ایرانیان داخل و خارج از کشور می‌توانند آزادانه جلساتی را برای گفتگو در باره مفاد این منشور و اصلاحاتی که به نظر آنها ضروری می‌رسد سازماندهی کرده و گرد یکدیگر جمع شوند؛
- انتشار دستورالعمل‌هایی که شرح دهد چگونه دولت شما مراحل رد و بدل کردن نظرات ایرانیان و سازمان‌های غیر دولتی، مرور و بررسی این نظرات و شامل کردن آنان به مصوبه‌های الحاقی در منشوری که هدفش بهبود وضع حقوق بشر کشور می‌باشد را انجام خواهد داد؛
- و تعامل فعالانه از طریق برگزاری ملاقات‌ها و جلسات بحث و گفتگو با جامعه مدنی ایران جهت اطمینان حاصل کردن که به همگان فرصت ابراز نظر داده شده است.

انجام تمام این مراحل آماده سازی اما بسیار مهم می‌تواند به خوبی نشان دهد که دولت شما خود را حقیقتاً وقف انجام اصلاحات واقعی و هدفمند در ایران کرده است.

همچنین امیدواریم که دولت شما پاسخ ما را که در این نامه ارائه گردیده است، و نیز دیدگاه‌ها و دغدغه‌هایی که توسط دیگر سازمان‌های ایرانی و بین‌المللی که برای بهبود وضعیت حقوق بشر در ایران فعال می‌کنند ابراز شده را جداً در نظر بگیرد، و نظرات ما را در هر سند نهایی که هدفش طرح، جبران، یا اصلاح وضعیت وخیم حقوق بشر در این کشور می‌باشد منعکس نماید.

ما از توجه شما به این موضوعات مهم سپاسگزاریم و در انتظار دریافت پاسخ دفتر شما در آینده نزدیک هستیم.

ارادتمند،

سارا لی ویتسون

مدیر اجرایی بخش خاورمیانه و شمال آفریقا
دیده بان حقوق بشر

هادی قائمی

مدیر اجرایی
کمیته بین‌المللی حقوق بشر در ایران